
Hof van Beroep te Antwerpen

12 september 2002

INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT

Belgische internationale openbare orde – Contractuele verbintenissen – Toepasselijkheid van het Nederlands recht – Beding krachtens hetwelk inbegrepen de gerechtskosten ten laste van de werknemer worden gelegd – Niet-strijdigheid met Belgische internationale openbare orde

Artikel 15 van de overeenkomst houdt in dat "alle kosten ... waaronder begrepen de gerechtskosten in het buitenland en de proceskosten voor rekening van de geldnemer" werden gelegd. De contractpartijen het Nederlands recht toeepasselijk hebben verklaard op hun rechtvergoeding.

Krachtens het Nederlands recht is het aangegane beding vervat in artikel 15 van de overeenkomst rechtsgeldig.

Niet bewezen is dat genoemd beding in strijd is met de Belgische internationale openbare orde.

DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

Ordre public international belge – Obligations contractuelles – Application du droit néerlandais – Clause en vertu de laquelle tous les frais de justice sont à charge d'une seule des parties – Non-contrariété à l'ordre public international belge

L'article 15 de la convention conclue par les parties et régie par le droit néerlandais prévoit que "tous les coûts ... en ce compris les frais de justice à l'étranger et les frais de procédure seront à charge de l'emprunteur".

Cette clause est valable au regard du droit néerlandais.

La disposition précitée ne viole pas l'ordre public international belge.

(N.V. Staal Bank/Nedee)

In het arrest van 13 december 2001 heeft het hof het hoger beroep reeds gegrond verklaard in zover de eerste rechter zich onbevoegd verklaarde.

Ook werden de betwistingen ten gronde tussen partijen reeds beslecht behoudens wat betreft het beding van de overeenkomst (art. 15) tussen partijen krachtens hetwelk

"alle kosten ... waaronder begrepen de buitengerechtelijke kosten en de proceskosten voor rekening van de geldnemer" werden gelegd. Het Hof beval desbetreffend ambts-halve de debatten om partijen standpunt te laten innemen met betrekking tot de geldigheid van dergelijk beding mede in het licht van artikel 1023 Ger. W.

Partijen hebben hierover conclusies genomen.

Bij akte d.d. 7 juni 2002 verklaart N.V. Staal Bank het geding te hervatten als rechtsopvolgster van N.V. Avero Bank, die middels een splitsing op 5 juli 2000 een gedeelte van haar vermogen, o.m. inhoudende haar vordering die het voorwerp uitmaakt van huidig geschil, afstond aan N.V. Avero Bancaire Diensten. Laatstgenoemde werd op haar beurt door akte van fusie op 26 oktober 2000 opgeslorpt door N.V. Staal Bank.

In het arrest van 13 december 2001 heeft het Hof reeds vastgesteld dat de contractpartijen het Nederlands recht toepasselijk hebben verklaard op hun rechtsverhouding. Krachtens het Nederlands recht is het aangehaald beding vervat in artikel 15 van de overeenkomst rechtsgeldig.

De opname van dit beding in de overeenkomst en het beding met betrekking tot de toepasselijkheid van het Nederlands recht maken geen rechtsmisbruik of wetsontduiking uit vermits de overeenkomst volledig kadert in een Nederlandse handelsrelatie met voornamelijk Nederlandse partijen. De enige reden waarom appellante blijkbaar verkoos in België tegen geïntimeerden te procederen is blijkbaar enkel gelegen in opportuniteitsoverwegingen aangezien geïntimeerden in België woonachtig zijn.

Niet bewezen is dat genoemde beding in strijd is met de Belgische internationale openbare orde. Er is dan ook geen gegronde reden om dit beding ongeldig te verklaren of niet toe te passen als strijdig met artikel 1023 Ger. W.

Daarbij dient te worden onderstreept dat in de afrekening van appellante enkel de kosten begrepen zijn van de in Nederland gevoerde procedures (onder meer de kortgedingprocedure). Derhalve gaat het niet om de kosten van huidig geding.

Enkel de kosten van huidig geding kunnen beschouwd worden als vallende onder de *lex fori* en onder de toepassing van artikel 1023 Ger. W. In de mate dat het litigieuze beding kosten gemaakt in Nederland betreft, gaat het niet om een regel van procesrecht maar om een regel van materieel recht (verbintenissenrecht) waarover partijen vrij overeen konden komen in afwijking van het Belgisch procesrecht.

De omvang van de kosten in kwestie blijkt uit de overgelegde stukken en de vordering is dan ook integraal gegrond waarvoor het hof mede verwijst naar de motieven reeds vervat in het arrest van 13 december 2001.

Om die redenen,

Het hof,

(...)

Verlenen akte aan N.V. Staal Bank dat zij als rechtsopvolgster van N.V. Avero Bank het geding hervat;

Verklaart het hoger beroep gegrond;

Verklaart de vordering van appellante gegrond;

Veroordeelt geïntimeerden solidair tot betaling van 176.198,77 EUR te vermeerderen met de verwijlrenten *ad* 18% per jaar vanaf 20 augustus 1998 en de gerechtelijke intresten;

Verwijst geïntimeerden in de kosten van beide aanleggen, (...).

D.d. 12 september 2002 – Antwerpen

Zet.: E. Hulpiau (raadsheer, wnd. voorzitter), E. Lemmens en J. Embrechts (raadsheren)

Pl.: Mrs. N. Vermeersch *loco* P. Geuens en K. Wybo *loco* M. Swinnen

Note

Par Hakim Boularbah et Vanessa Marquette

L'arrêt annoté admet de donner, en l'espèce, effet à une clause d'un contrat, régi par le droit hollandais, par laquelle tous les frais de justice, en ce compris les honoraires d'avocat de l'une des parties, sont mis à la charge de l'autre.

Conformément à l'enseignement de la doctrine et d'une jurisprudence constante¹, la Cour d'appel d'Anvers considère à juste titre que l'article 1023 du Code judiciaire prohibant la répétibilité des honoraires d'avocat n'est pas une disposition d'ordre public international et que, partant, elle ne permet pas d'écarter une clause, soumise à un droit étranger, qui autorise une partie à récupérer les frais et honoraires de son conseil à l'encontre d'une autre². La

solution apparaît d'autant moins contestable depuis l'entrée en vigueur, le 7 août dernier, de la loi du 2 août 2002 concernant la lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales qui prévoit la possibilité pour le créancier de récupérer une partie des frais et honoraires d'avocat³.

1. Voy. not. R. Vander Elst et M. Weser, *Droit international privé*, T. II, Bruxelles, Bruylant, 1985, p. 468, et les références citées à la note 182.

2. Cass. 7 avril 1995, *Pas.*, I, n° 403 et voy. également sur la répétibilité des honoraires d'avocat, not. J. Linsmeau, "Pour la répétibilité des honoraires d'avocat", *R.G.A.R.* 1998, n° 12.915, note 12; S. Velu, "La 'non-répétibilité' des frais et honoraires de conseils est-elle compatible avec les exigences du droit d'accès à un tribunal?", in *Liber Amicorum Lucien Simont*, Bruxelles, Bruylant, 2002, pp. 221 et s.

3. Art. 6, *M.B.* 7 août 2002, p. 34281.